

KOLÁŽ

občasník na podporu záujmov znevýhodnených skupín | december 2007

Na tému Dekáda inklúzie Rómov s Aninou Botošovou

čítaj viac... **vieme ako**

Ako je vnímaná doposiaľ Dekáda inklúzie Rómov

čítaj viac... **anketa**

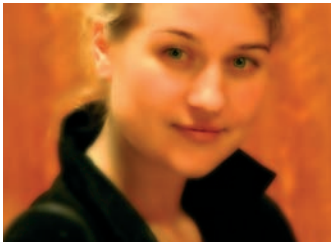
čítaj viac... **čo nejde do hlavy**

Nad čím sa zamýšľa Laco Oravec?

udalosti čítaj viac... **kaleidoskop**

Trust for Civil Society
in Central & Eastern Europe
Washington D.C., USA

editorial

S dramatickým blížением sa čísel v decembrovom kalendári k 24-ke ma zachvátil jemný stres. Čo všetko ešte musím stihnúť? S vianočným koncom roka sa zvykne napríklad aj bilancovať. Bilancovať a priať. Nebol ešte čas, tak to skúsím tu a teraz. Máme za sebou ďalší nabitý rok prácou, ktorá je mravenčia a jej hodnotu zväčša posudzujú iní. Neodrádza ma to, práve naopak. Kritika od iných naplňa oveľa viac, posilňuje sebareflexiu, vytvára objektívny obraz reality. Pre mňa osobne jednou z najťažších tém tohto roka bolo popasovať sa s rovnosťou a inakosťou. Sme si všetci rovní? Alebo sme každý svojim spôsobom výnimoční? Čo je väčšou hodnotou, keď chceme meniť postoje masy ľudí, tzv. verejnosti? Pochopila som, že v spoločnosti, ktorá chce byť multikultúrna, obe sú nenahraditeľnou hodnotou. Ruka v ruke musia kráčať vedľa seba. Takisto cítim, že úspechom je čo len zamyslenie sa – nie „spoločné“, nie „verejné“, ale každého z nás nad zodpovednosťou voči sebe samému a voči iným. A kto sú tí iní? A ako píše Fedor Gál, kvalitne žiť a dôstojne umierať - na tom stojí duch našej civilizácie. No a keď sme pri prianiach, toto nám všetkým zo srdca prajem.

Barbora Kahátová
programová manažérka
NOS - OSF

Keby sme boli všetci rovnakí,
neboli by sme výnimoční.

boli sme pri tom

DecadeWatch – výsledky sú neuspokojivé

DecadeWatch je prvým nezávislým hodnotením činnosti vlád pri plnení záväzkov prijatých v rámci Dekády. Túto iniciatívu podporili Inštitút otvorenej spoločnosti a Svetová banka v podobe tréningu výskumných tímov, rozvoja metodológie, poskytnutia vydavateľskej podpory a vytlačenia série týchto správ. Dňa 6. decembra 2007 občianske združenie Nová Rómska Generácia (NRG), odprezentovala výsledky monitoringu doterajšej implementácie Dekády rómskej inklúzie na roky 2005-2015. Správa obsahuje prehľad dokumentov, legislatívy, nezávislých správ a rozhovorov s úradníkmi a občianskou spoločnosťou. Podľa Petra Polláka sú výsledky monitoringu viac ako neuspokojivé. Na Slovensku máme schválenú príslušnú legislatívu, ktorá bola jedným z hlavných kritérií hodnotenia. Zo skúseností však vieme, že naša legislatíva v mnohých prípadoch nereflektuje skutočné potreby v praxi. Napríklad pri vzdelávaní je vo veľkej miere jeden z hlavných problémov segregácia na školách a stále pretrvávajúca tendencia nedostatočného diagnostikovania. V oblasti zdravia sa v posledných rokoch realizovalo a realizuje niekoľko programov,

zatiaľ však nie je možné pozitívny dopad na Rómov preukázať. S touto prioritou úzko súvisí aj oblasť bývania. Napriek pokusom o vyriešenie tohto problému zostáva situácia nezmenená a dokonca sa zhoršuje. V osadách žije značná časť rómskej populácie vo veľmi zlých podmienkach, častokrát bez základnej infraštruktúry, bez prístupu akýchkoľvek ďalších verejných služieb. Z prieskumu ďalej vyplynulo, že vládne programy k Dekáde nie sú prenášané na regionálnu a lokálnu úroveň. Nová rómska generácia je združením rómskych intelektuálov, ktorí sa profesionálne venujú problematike postavenia Rómov na Slovensku.

prevzaté z NRG
Lýdia Gabčová

Ako doposiaľ vnímate Dekádu rómskej inklúzie?

anketa

Zuzana Kumanová,
OZ Minoritas Bratislava

V minulosti neexistovala žiadna koordinovaná iniciatíva v rómskej problematike. Medzinárodná úroveň je veľkým prínosom. Je však zrejme, že sa zatiaľ nenaplnili očakávania zainteresovaných strán. Vláda SR očakávala od partnerov ako Svetová Banka či Open Society Institute vytvorenie špeciálneho fondu, z ktorého by sa rôzne aktivity smerujúce k inklúzii Rómov mohli financovať. Občianski aktivisti zase očakávali, že práve Vláda SR vyčlení z vlastných zdrojov prostriedky. Je potrebné popasovať sa s tým a konať tak, aby sme v roku 2015 nemuseli povedať, že to bolo márne.

Ognian Garkov,
Veľvyslanec bulharskej republiky

Táto iniciatíva sa mi analogicky spája so zvýhodňovacími politikami voči černochoch v USA v šesťdesiatych rokoch minulého storočia. Tam sa v rámci integrovania tejto menšiny konali rôzne opatrenia, ktoré postupne smerovali k zlepšeniu ich postavenia v spoločnosti. Myslím si, že za zmienku a zamyslenie stojí i príklad dočasného finančného zvýhodňovania či motivácie zamestnávateľov, ktorí boli ochotní černochoch vyškoliť a zamestnať. Niečo také by sa možno mohlo uplatňovať aj pri rómskej menšine v rámci Dekády vo všetkých zainteresovaných krajinách.

Gabriela Hraňanová,
fellow v RIO OSI Budapešť

Myslím si, že záleží na mladých aktívnych Rómoch, ako a aké iniciatívy budú vyvíjať v rámci Dekády. Je to síce vládna iniciatíva, no Rómovia musia začať vyslovovať požiadavky a návrhy na riešenia problémov a vyvíjať väčší tlak, aby sa akčné plány, ku ktorým sa vláda zaviazala začali realizovať. V Českej republike sa pripravuje otvorenie Agentúry integrácie Rómov. Je to vládna iniciatíva a je jedným z bodov akčných plánov Dekády. Mala by zabezpečovať komplexné riešenie problémov Rómov v Čechách.

vieme ako

Dekáda inklúzie Rómov

Dekáda inklúzie Rómov 2005-2015 je spoločným projektom deviatich vlád s cieľom urýchliť všestranné reformy a redukovať chudobu a sociálne vylúčenie Rómov. Keď som sa pripravovala na zasadnutie Medzinárodnej riadiacej rady a zisťovala som informácie týkajúce sa Dekády začleňovania rómskej populácie, nemala som dobré pocity. Napokon sa mi to potvrdilo aj v Budapešti, kde niekoľko zahraničných partnerov hovorilo kritickým hlasom o Dekáde a ja som s nimi súhlasila. Podľa mňa je idea Dekády veľmi dobrá, ale neuskutočňuje sa podľa pôvodných plánov. Dekáda by mala mať pridanú hodnotu, mala by priniesť čosi navyše, nielen to, čo si jednotlivé národné vlády naplánujú aj bez tohto programu. Budem však konkrétna a budem hovoriť o situácii na Slovensku. V prvom rade skupina, ktorá sa angažuje v Dekáde nie je dostatočne iniciatívna, neviem o nijakých jej aktivitách, okrem monitoringu. Kto má posúvať veci, ak nie my Rómovia a ak nie mladá generácia? Ďalší nedostatok vidím, že na jednotlivých rezortoch nie sú vyčlenení pracovníci, ktorí by sa zaoberali Dekádou, mali by všetky informácie a vedeli by, aké sú úlohy Dekády. A napokon peniaze. Vždy sú dôležité peniaze. Doposiaľ nebola na ministerstve financií SR vyčlenená ani jedna koruna na realizáciu akčného plánu Dekády schváleného vládou SR v januári 2005. Strednodobá koncepcia ďalšieho rozvoja rómskej menšiny v Slovenskej republike na roky 2007-2015 zahrňuje aj oblasť Dekády. Naším cieľom v oveľa väčšej miere informovať rómsku a nerómsku verejnosť o cieľoch a úlohách Dekády, zefektívniť spoluprácu s rezortmi, ktoré sú zainteresované do implementácie Dekády a viac zapojiť Rómov do realizácie Dekády. Pokiaľ ide o ďalšie kroky vo všetkých oblastiach, budú uverejnené v Strednodobej koncepcii ďalšieho rozvoja rómskej menšiny. Zo mnohých spomeniem napríklad oblasť zdravia a iniektoré úlohy z tejto oblasti - chceme zabezpečiť dostupnosť lekárskej starostlivosti aj vo vzdialených segregovaných lokalitách, plánujeme zvýšiť počet zdravotných asistentov lekára a trvalé pôsobenie komunitných pracovníkov verejného zdravotníctva pri regionálnych úradoch verejného zdravotníctva, na úrovni Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky plánujeme zabezpečiť a realizovať prieskumy, zber a analýzu dát a informácií o zdravotnom stave Rómov na Slovensku.

Anina Botošová – nová splnomocnenkyňa vlády SR pre rómske komunity. Od roku 2003 pracovala na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny ako štátny radca a koordinátorka rómskych projektov. Prednášala na Masarykovej univerzite v Brne na tému rodová problematika, postavenie rómskych žien v spoločnosti, úloha rómskeho jazyka v budovaní identity Rómov. Publikovala na témy náboženstvo Rómov v uzavretých komunitách, koncepcia postavenia národnostných menšín a etnických skupín vo vzťahu k vzdelávaniu, sociálnemu a kultúrnemu postaveniu. Spýtali sme sa na jej názor na Dekádu začleňovania Rómov a na to, aké konkrétne kroky plánuje jej úrad v rámci tejto iniciatívy vyvinúť.

Anina Botošová
Splnomocnenkyňa vlády SR
pre rómske komunity

čítaj viac... **editorial**

DecadeWatch – výsledky sú neuspokojivé

čítaj viac... **boli sme pri tom**

udalosti

čítaj viac... **kaleidoskop**

čítaj viac... **čo nejde do hlavy**

Lacovi Oravcovi

kaleidoskop

udialo sa

Nový zákon o spolkoch
MV SR zverejnilo návrh nového zákona o spolkoch, ktorý ma nahradiť zákon č.83/1990 Zb. o združovaní občanov. Znenie návrhu zákona si môžete prečítať TU: www.1snsc.sk. Pripomienkové konanie je do 3. januára 2008

Nadácia Socia - blokovaný grant v sociálnej oblasti
Strategicky zameraný na posilnenie akčioschopnosti a efektívnosti mimovládnych organizácií, ktoré pomáhajú deťom, mládeži a rodinám v riziku sociálneho vylúčenia. Uzávierka prvej výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok je 31. januára 2008. Viac informácií na: www.socia.sk

Nadácia otvorenej spoločnosti - blokovaný grant pre MVO v oblasti ľudských práv
Grantu určený na podporu ochrany ľudských práv má prostredníctvom podpory inovatívnych a pilotných projektov vytvárať účinné nástroje na odstraňovanie spoločenských stereotypov a predsudkov, posilnenie súdnictva a aktivít v oblasti presadzovania ľudských práv, multikultúrneho života a nediskriminácie; dodržiavanie a rešpektovanie princípov právneho štátu, demokracie, ľudských práv a slobody. Uzávierka prijímania žiadostí: 4. február 2008. Viac informácií na: <http://eea.osf.sk/>

Spoločne pre región
Karpatská nadácia a U.S. Steel Košice podporia projekty zamerané na zachovanie kultúrnych hodnôt a podporu spolupráce medzi rôznymi kultúrami, na voľnočasové aktivity detí a mládeže, environmentálnu výchovu a vzdelávanie, bezpečnosť a šport. Uzávierka prijímania žiadostí: 21. január 2008

Vianoce v našej komunite

Každý rok pred Vianocami sa stretávame na vianočnej kapustnici nielen so svojimi súčasnými kolegami, ale prizývame aj ľudí, s ktorými sme teraz, alebo v minulosti spolupracovali a vytvoríme jeden veľký kolektív. Kapustnicu si varíme sami a každý rok ju pripravuje niekto iný z kolektívu. Vianočná kapustnica nie je len o jedení. Je to deň v roku kedy sa všetci stretáme, porozprávame sa, dozvieme sa niečo nové. Je to jeden deň, kedy sa neponáhľame za povinnosťami, ale trávime spoločné chvíle v kruhu priateľov. K tomu patria aj darčeky, sú to vždy nejaké maličkosti. Tento rok sme prišli s nápadom žrebovať si svojho obdarovaného. Každý z nás si vyžrebuje jednu osobu a tej dá vianočný darček, žiadne veľké dary, ale maličkosť pre potešenie srdca.“

Lucia Fuhrmannová

Komunita, miesto pre každého, Kežmarok

čo mi nejde do hlavy

Dnes sa zamýšľa Laco Oravec

Dostal som neľahkú úlohu prispieť do rubriky Čo mi nejde do hlavy. Poviete si, že to nemôže byť žiaden problém. Ale pre mňa, rodeného Blíženca, u ktorého boli už od útleho detstva badateľné prejavy bezhraničného nasávania informácií, je ťažké vyhútať niečo, čo by mi nešlo do hlavy. Dokonca ešte aj tú matematiku som mal vždy rád. Ale teraz vážne. Sú veci, ktoré nám nejdú do hlavy nie preto, že by sme sa ich nevedeli naučiť, ale preto, že ich nedokážeme pochopiť. A takých je okolo nás ešte stále dosť. Aby som však príliš neodbiehal od témy tohto čísla, podelím sa s Vami o svoje názory na dekádu. Teda, prepáčte mi tú familiárnosť, ale mi ju tak medzi nami, Šimečkovcami, voláme. Som presvedčený, že myšlienka regionálneho programu zameraného na inklúziu Rómov, najväčšieho a najdiskriminovanejšieho etnika v Európe, je veľmi ušľachtilá. Aj keď som nemal nikdy možnosť priamo sa zúčastniť žiadneho podujatia v rámci tejto iniciatívy, už od začiatku potichu sledujem vývoj v otázke dekády. Držím jej palce, no na druhej strane ma už dlho kvária aj isté pochybnosti. Bolo dojemné čítať prejav Rudolfa Chmela na otvárací konferencii, v ktorom citoval z našej útlej knižočky Bože, dopraj im šťastie a zožal veľký potlesk. Avšak vo vzduchu doteraz visí otázka, prečo nás na takom významnom podujatí reprezentoval minister kultúry, ktorý, ako sa asi zhodneme, nemá s rómskou problematikou veľa spoločného. Nemal tam vtedy náhodou byť predseda vlády? Rovnako, je síce pekné, že sme schválili 16-stran-

Vianoce v našej komunite

Za sedem rokov pôsobenia nášho Komunitného centra sme sa stali jedným z mála miest, ktoré môže ktokoľvek navštíviť v prípade, že má nejaký problém. Našu komunitu tvoria ľudia v hmotnej núdzi, nezamestnaní a ľudia žijúci v separovanej časti mesta na piatich uliciach. Niektorí mladí ľudia budú pred Vianocami ukrátení o príspevok v rámci aktivačnej činnosti kvôli šetriacim opatreniam. Určite nebudú míňať veľa na darčekom, ktoré mimochodom pre Rómov ani tak veľa neznamenujú. Vianoce sú pre Rómov sviatky spoločnej rodinnej pohody a šťastia, tak ako u majority. Mesiac január bude možno najťažším v roku, keďže filozofia myslenia Rómov spočíva v spôsobe "žiť teraz v túto chvíľu". Prežívajú každý moment naplno a možno práve preto sú šťastnejší. Dúfame, že napriek všetkému budú šťastní aj cez tieto Vianoce.

Jeanette Knapková,

Komunitné centrum menšín, Veľký Krtíš

nový akčný plán, dokonca i s tabuľkami, no je to reálny záväzok vlády, alebo len veľkodušné prázdne gesto? Osobne mám pocit, že Slovensko sa dosiaľ nedokázalo stotožniť s filozofiou dekády. Nežijeme ňou a nehovoríme o nej. A ako vieme, ušľachtilé myšlienky môžu ľahko padnúť za obeť prázdny gestám. Začínam sa čoraz viac obávať, že Dekáda začleňovania Rómov môže na Slovensku skončiť úplne opačne. Ešte väčším prehĺbením segregácie, ešte silnejším cudzením sa navzájom a ešte hlbšou priepasťou medzi nami. Nejde mi to do hlavy...

Laco Oravec

Nadácia Milana Šimečku

čítaj viac... **editorial**

DecadeWatch

čítaj viac... **boli sme pri tom**

Na tému Dekáda inklúzie Rómov s

Aninou Botošovou čítaj viac... **vieme ako**

Ako je vnímaná doposiaľ

Dekáda inklúzie Rómov? čítaj viac... **anketa**